

Kárpáti Magyar Krónika

A Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet
elektronikus lapja

Kiadja a Magyar Értelmiségiek Kárpátaljai Közössége
Lapengedély száma: 3 T Nr. 188

XX. (VII). évfolyam, 4. (209.) szám. 2017. március 2.

EZ VOLT 2017 FEBRUÁR FOLYAMÁN

Fontosabb események, rendezvények

2017. február 1. „Moment” (*Pillanat*) címmel az Ungvárról elszármazott, évtizedek óta Magyarországon élő és alkotó **Holló Katalin** grafikusművész munkáiból nyílt kiállítás az ivano-frankivszki Kárpát-melléki Szépművészeti Múzeumban az Ungvári Főkonzulátus szervezésében. A tárlat megnyitóján részt vett és köszöntőt mondott **Roman Malanyij**, az Ivano-Frankivszk Megyei Államigazgatási Hivatal vezetője, **Volodimir Fedorak**, az Ivano-Frankivszk Megyei Államigazgatási Hivatal kulturális, nemzetiségi és vallási ügyekért felelős főosztályának a vezetője, **Mihajlo Dejneha** múzeumigazgató, **Viktor Doszkaljuk** művészettörténész, a kiállítás kurátora, **Vida László** ungvári első beosztott konzul, és **Holló Katalin**. A kiállítást az Ungvári Főkonzulátus saját költségvetése terhére valósította meg. A program zenei aláfestéséről **Vaszil Visivanyuk** szervezésében zeneiskolai növendékek gondoskodtak, akik néhány Liszt- és Bartók-művet adtak elő.

2017. február 2. Megrendezték a RIT téli tárlatát Beregszászban a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Gross Arnold kiállítóteremben a Pro Cultura Subcarpathica (PCS) szervezésében. **Kopriva Attila** festőművész, a RIT kulturális titkára köszöntötte a vendégeket. Bemutatásra került mások mellett **Magyar László** († 2016), **Réti János**, **Kopriva Attila**, **Kulin Ágnes**, **Baraté Ágnes**, **Klisza János** és mások munkái. A RIT kulturális titkára közlése szerint több neves művésszel is bővült a társaság – **Habda Lászlóval**, **Soltész Istvánnal**, **Micska Zoltánnal**, valamint **Baraté Ágnessel** –, akik lényegesen emelték a kárpátaljai magyar művészközösség színvonalát.

2017. február 2. **Csuprik Etelka**, Ukrajna népművésze 4. W. A. Mozart-szonáta-koncertjére került sor a Kárpátaljai Megyei Filharmóniában.

2017. február 2-3. Határon túli magyar társulatok vendégjátékát láthatta a közönség az Újszínházban negyedik alkalommal megvalósuló Keresztény Színházi Fesztiválon. A Bubik István Stúdiószínpadon **Kányádi Sándor** *Kétszemélyes tragédia* című műve került bemutatásra a Beregszászi Illyés Gyula Magyar Nemzeti Színház előadásában, **Árkosi Árpád** rendezésében.

2017. február 2. A Görögkatolikus Ifjúsági Szervezet közreműködésében került sor az V. Jótékonyági Bálra a beregszászi Arany Páva hotel-étteremben.

2017. február 2. Szolyva gyógyhatású ásványvízforrásai évszázadok óta ismertek. Ezentúl egy bronzból készült emlékmű is hirdeti a város nevezetességét. A víztöltő embert ábrázoló alkotás a város első bronzból készült emlékműve. A szobor **Sztepan Rusznak**, **Mihajlo Kolodko**, **Vaszil Krivanics**, **Roman Murnik** és **Fegyir Sándor** közös erőfeszítésének gyümölcse.

2017. február 7. Nyíregyháza után Ungváron is bemutatták a Bereg vármegye 1836. évi pecséthasználati kiváltságlevelét feldolgozó díszkötetet. A kiadvány nemcsak kultúrtörténeti szempontból jelentős, jó példája az utóbbi években a magyar és az ukrán levéltáros szakma között kialakult gyümölcsöző együttműködésnek. A forrás hamarosan digitális formában is elérhetővé válik. A Magyar Nemzeti Levéltár Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Levéltára és a Kárpátaljai Megyei Állami Levéltár közös munkája eredményeként jelent meg az a kötet, amely Bereg vármegye pecsétjének az 1836-os oklevélben történő megerősítését teszi minden

érdeklődő számára elérhetővé. A pecsét különlegessége, hogy a felirat már magyarul olvasható a korábbi latin helyett. A latin nyelvű oklevél szövege pedig három nyelven, magyarul, ukránul és angolul található kiadványban. A díszkötet jelentőségét méltatta **Dr. Mikó Zsuzsanna**, a Magyar Nemzeti Levéltár főigazgatója, **Tetjana Baranova**, az Ukrán Állami Levéltári Szolgálat elnöke, **Mihajlo Misiuk**, a Kárpátaljai Megyei Állami Levéltár igazgatója, **Vida László** ungvári magyar első beosztott konzul, **Szabó István**, a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Közgyűlés alelnöke, **dr. Csatáry György**, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola tanszékvezető tanára. A rendezvényen jelen volt **Kujbusné dr. Mecsei Éva**, a Magyar Nemzeti Levéltár Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Levéltára igazgatója és munkatársai, **Dupka György** történész, valamint a Kárpátaljai Megyei Állami Közigazgatási Hivatal több fősztályának vezetője.

2017. február 9. Budapesten – **Balog Zoltán** miniszter, a GULÁG-GUPVI Emlékbizottság elnökletével - megtartotta záró ülését a GULÁG-GUPVI Emlékbizottság. Kárpátalja GULÁG-GUPVI kutatóit szakértőként **Dupka György** történész, a Szolyvai Emlékparkbizottság titkára képviselte.

2017. február 9. A Mika Sándor Egyesület (az Eötvös Collegium Történész Műhelye volt tagjainak szövetsége) a Győri Egyházmegyei Levéltárral közösen nemzetközi egyháztörténeti emlékkonferenciát rendezett *Keresztény társadalmi mártírium 1944–1956 – A szovjet megszállás és bolsevik diktatúra által okozott társadalmi mártírium a magyar keresztény egyházakban* címmel. A Petőfi Irodalmi Múzeumban tartandó rendezvényen mások mellett előadást tartott **Bognár Zalán** (egyetemi docens, Károli Gáspár Református Egyetem): *A második világháborús Magyarország területéről történt szovjet deportálások mérlege*, **Szendrey Anita** (PhD-hallgató, Debreceni Tudományegyetem; magyar-történelem szakos középiskolai tanár, Munkácsi Szent István Líceum): *A kárpátaljai római katolikus egyház helyzete a szovjet csapatok bejövetele után*, **Fodor Gusztáv** (doktorjelölt, református lelkész, Tiszaderzs): *A Napkeleti Baráti Kör és a kárpátaljai reformátusok kálváriája* címmel. Marosi István (főiskolai lelkész, II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Főiskola, Beregszász): „...holnap is felkel a Nap” – *A kárpátaljai görög katolikus egyház üldözése és a „földalatti egyház” kiépülése* címmel elhangzott előadása – Kárpát-medencei szinten is - új megvilágításba helyezte az egyházüldözés történetét Kárpátalja esetében. A rendezvényen jelen volt **dr. Dupka György** történész, a GULÁG-GUPVI Emlékbizottság szakértő tagja is.

2017. február 9. Glück Gábor híres kárpátaljai festőművész, grafikus születésének 105. évfordulója tiszteletére jubileumi emlékkiállítás nyílt Ungváron a Boksay József Kárpátaljai Megyei Szépművészeti Múzeumban.

2017. február 9. 1956 egyik hősnéjének, Szűcs Sándornak, a záhonyi vasútállomás egykori főnökének tiszteletére emléktáblát avattak az egykori alma materében, a Csapi 2. Számú Széchenyi István Középiskolában. A KMKSZ Csapi Alapszervezete által szervezett rendezvényen részt vett **dr. Gulyás Gergely**, a Magyar Országgyűlés törvényalkotásért felelős alelnöke, aki kétnapos látogatásra érkezett Kárpátaljára. A Magyar Emlékekért a Világban Egyesület és a Magyar Közlekedési Közművelődésért Alapítvány által készített emléktáblával tisztelegtek az 56-os hős emléke előtt. Emlékbeszédet tartott **Balogh Livia**, a KMKSZ Ungvári Középszintű Szervezetének elnöke, **Maha László**, az iskola igazgatója, aki a tanintézmény egykori tanulójának a hőstettét méltatva elmondta, hogy Szűcs Sándor vasutas családból származott, ami ebben a városban nem ritkaság. Dr. Gulyás Gergely is a bátor hősök egyikének nevezte Szűcs Sándort is, aki mint záhonyi állomásfőnök a sínek felszedésével, a váltók elállításával, torlaszok emelésével tíz napon át fel tudta tartóztatni a vasúton a szovjet csapatok magyarországi bevonulását. A vendégek **Debreceni Anikó** felkészítő tanár által összeállított megható irodalmi-történelmi zenés összeállítást tekinthettek meg az iskola felső osztályos tanulóinak előadásában. Az emléktábla leleplezését koszorúzás követte, majd az egybegyűltek elénekelték a magyar Himnusz.

2017. február 10. A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola és a KárpátHáló Közösségi Együttműködés a Szépkorúakért (KESZ) egyesület számítástechnikai alapismeretek tanfolyamot indított a szépkorúak számára.

2017. február 11. Megtartották a XI. Mezőegcsei Nemzetközi Böllerversenyt.

2017. február 11. **Csordás László** elnökletével KVVIT-műhelybeszélgetésre került sor az ungvári Váralja múzeum-kávézóban. A rendezvényen jelen volt **Dupka György**, a KMMI igazgatója, aki átvehette a tiszteletbeli taggá nyilvánításról szóló emléklapot.

2017. február 13. A beregszászi II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolában Kazinczy-szépkiértési versenyre került sor a KMPSZ szervezésében.

2017. február 13. Aláírásgyűjtést indított a Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség (KMKSZ) és az Ukrajnai Magyar Demokrata Szövetség (UMDSZ) az ukrajnai kisebbségek oktatási és nyelvi jogainak tervezett szűkítése ellen (Az aláírásgyűjtés március 10-ig tart).

2017. február 13–17. Gazdag program keretében lezajlott a házasság hete Kárpátalján a Pulzus Rádió szervezésében.

2017. február 10. VIII. CARPATICA ART EXPO-t rendeztek az Ungvári Néprajzi és Népi Építészeti Múzeumban a MÉKK szervezésében. Bemutatták a MÉKK Munkácsy Mihály Képzőművészeti Egyesület festőtáborainak és más műhelytagok legújabb munkáit. Kiállítók: **Balogh Sándor**, **Badó Attila** (Ungvár), **Fuchs Andrea**, **Habda Vladisláv** (Ungvár), **Homoki Gábor** (Péterfalva), **Kalitics Erika** (Munkács), **Klisza János**, **Klisza Krisztina**, **Klisza Ilona**, **Lőrincz Katalin** (Ungvár), **Matl Péter** (Munkács), **Nigriny Edit** (Ungvár), **Pauk Andrea** (Ungvár), **Puhlik-Beleny Magda** (Ókemence), **Réti János**, **Sütő Miklós**, **Soltész Márton**, **Soltész Gabriella**, **Soltész Péter** (Ungvár), **Turák Angéla** (Ungvár). A rendezvényen mások mellett ünnepi beszédet tartott **Vida László**, Magyarország Ungvári Főkonzulátusának első beosztott konzulja, **Borisz Kuzma**, az Ukrán Képzőművészeti Szövetség kárpátaljai tagozatának elnöke, **Zubánics László**, a KMMI elnöke, **Dupka György**, a MÉKK elnöke. KMMI-oklevélben részesült **Kövy Márta**, az Ungvári Drugeth Gimnázium magyar nyelv és irodalom tanára és a palágykomoróci Nefelejcs kórus (művészeti vezető: **Illár Viktória**). Az utóbbi asszonykórus magyar népdalokat adott elő. Ung-vidéki gasztronómiát ezúttal is az eszenyi **Szabó Tibor** és Ritmus-csapata mutatta be.

2017. február 16. Az Ungváron élő és alkotó **Szocska László** kárpátaljai szobrászművésznek *Formai párhuzamok* címmel nyílt kiállítása Budapesten a Forrás Galériában, a Nemzetstratégiai Kutatóintézet Kárpát-haza Galéria sorozatának keretében.

2017. február 16. A Pro Cultura Subcarpathica civil szervezet és a Sodró Együttes idén is megrendezte táncházzal egybekötött folkkocsmáját először Ungváron **Rusznák György** nevezetes Váralja múzeum-kávézójában, majd a Rákóczi-főiskola átriumában. A Sodró együttesel közösen koncertet adott **Pál Lajos**, Európa- és Életfa-díjas népzene- és népdalművész. A koncertre **Pál Lajost** elkísérték tanítványai is, akikkel a harmonika és a népzene ötvözetét mutatták be változatos zenei összeállításában.

2017. február 16. **Matl Péter** kárpátaljai szobrászművész, grafikus munkáiból nyílt képkiallítás a Nagyberegi Középiskolában. Az eseményen a neves alkotó mellett részt vett **Szalipszki Endre**, Magyarország Beregszászi Konzulátusának főkonzulja, **Simon Gyöngyi**, a beregszászi közigazgatási hivatal oktatási, ifjúsági és sportügyekért felelős osztályának vezetője, **Géczi Tihamér**, a Nagyberegi Középiskola igazgatója, valamint **Tóth László** református lelképásztor. Ezt követően **Szalipszki Endre** főkonzul megnyitó beszédében kiemelte, hogy Kárpátalján sok magyar vonatkozású Gulag-élmű van. Ez is mutatja azt a nagy veszteséget, mely a lakosságot érte a második világháború után. Az áldozatokról rendszeresen meg kell emlékeznünk, az emlékműveket pedig gondoznunk kell, ezért a tervek szerint 10-15 Gulag-élművet hoznak rendbe Kárpátalján. A főkonzul hangsúlyozta, nemcsak a magyar lakosságnak, hanem az itt élő más nemzetiségeknek is be akarják mutatni a munkatáborok történetét. **Matl Péter** elmondta, hogy a negyven műből álló tárlat képeit 2016-ban alkotta meg. Felidézte emlékeit, amelyek segítettek a művek létrehozásában, így megtudhattuk, hogy **Bendász István** parochus a munkatáborok valódi arcáról és eseményeiről mesélt neki, s arról, hogy túlélni csak a hit segítségével lehetett. Elmondott néhány rövid Gulag-történetet a diákoknak, s hozzátette, az emberek régen félték ezekről az eseményekről beszélni.

2017. február 17. A beregszászi főiskolában megrendezték a szórványvidéken oktatók konferenciáját a KMPSZ szervezésében.

2017. február 17-19. Mézfesztivált szerveztek az Ungvár központjában található Fencik, illetve Színház téren.

2017. február 18. Pécsen megrendezték a GULÁG-GUPVI Emlékév záró rendezvényeit a Magyarországi Németek Pécs-Baranyai Nemzetiségi Köre szervezésében. A program keretében a Pannon Filharmonikusok adtak hangversenyt a Szovjetunióba hurcoltak emlékére a pécsi Kodály Központban. A Kodály Központ lett a helyszíne annak a speciális kiállításnak, amely képekben összfoglalta a Német Kör emlékévben megvalósított programjait, és itt nyílt meg a vagonkiállításról készült fotósorozat is.

Ezt megelőzően a helyi Palatinusz szálló konferenciatermében többek között sor került az Emlékév támogatásával készült könyvek bemutatójára: Reinhold Haun: „Anton, Oktyabrszkij, Berlin” - *Elbeszélés az oroszországi Anton községből elszármazott Volga menti németek történetéről*, a „0060-as parancs” és az „Itt volt a végállomás” (német és angol nyelven), de itt mutatták be a programokról készült filmeket, illetve DVD-eket. Előadása keretében **dr. Dupka György** bemutatta az emlékévben megjelent GULÁG-GUPVI témájú, Kárpátalján megjelent kiadványokat.

2017. február 18. A görögkatolikus beregszászi esperesi kerületben lelki napot tartottak az özvegyek, egyedülállók számára. A lelki napnak a Karácsfalvai Sztojka Sándor Görögkatolikus Liceum adott ismét otthont.

2017. február 18. A Nagydobronyi Középsiskolában került megrendezésre a Kazinczy Szépkiejtési Verseny megyei döntője a Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség (KMPSZ) szervezésében. A megmérettetésen a járási középöntők legjobbjai vehettek részt 7–9. és 10–11. osztályos korcsoportban.

2017. február 23. A Beregszászi Magyar Konzulátus és a Pro Cultura Subcarpathica civil szervezet közös szervezésének köszönhetően Beregszászba is eljutott **Matl Péter** szobrász és festőművész a GUPVI-GULÁG és a malenkij robot témájú kiállítása. Az *Ötösével* című tárlatnak a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola adott otthont.

2017. február 23. A Görögkör – a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola Görögkatolikus Lelkészsége megrendezte az Ortutay Elemér IV. Keresztény Tudományos Diákköri Konferenciát. A konferencián ukrainai és külföldi egyetemek és főiskolák BA, BSc, SSc, MA, MSc, PhD képzésében résztvevő diákjai vettek részt, magyar nyelvű előadásokkal.

2017. február 25. A beregszászi II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolában lezajlott a XX. Cserkészbál – „A 20. bál a 25 év Legendái” elnevezéssel.

2017. február 27–március 5. A Kárpátaljai Magyar Turisztikai Tanács kezdeményezésére és szervezésében az idén is megrendezésre került a soronkövetkező V. Magyar Konyha Hete.

2017. február 28. A II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola és a Pro Cultura Subcarpathica civil szervezet nagyszabású jótékonyági farsangi bált szervezett, melynek bevételét az ifjú kárpátaljai tehetségek támogatására fordítja.

2017. február 28. A Szóttos Kamara Néptáncgyűttes tagjai Ungváron, a Kárpátaljai Megyei Filharmónia színpadán léptek fel. A koncertet **Tessely Zoltán**, a Bicske központú, Fejér megyei választókerület fideszes képviselőjének támogatásával a KMKSZ Ungvári Középszintű Szervezete, valamint a Kárpátaljai Népfőiskolai Egyesület szervezte.

*Az egeri vár hős kapitányának, Dobó Istvánnak állítottak ünnepélyes keretek között mellszobrot az ungvári járási Szerednyén, aki életének utolsó éveit a helyi várban töltötte.

*A Hagyományok Háza, **Pál István** „Szalonna” és a Pro Cultura Subcarpathica civil szervezet 2017-ben immár negyedik alkalommal népi mesterképzést hirdetett kárpátaljai zenészek, táncosok, együttes vezetők és énekesek számára.

*Újabb kiadvány jelent meg a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskolán működő Lehoczky Tivadar Társadalomtudományi Kutatóközpont (LTTK) gondozásában. A kutatóközpont kiemelt feladatként kezeli a névadójuk, Lehoczky Tivadar hagyatékáról való

gondoskodást, életműve megismertetését a jövő nemzedékkel. E cél megvalósítása érdekében a polihisztor születésének 185. és halálának 100. évfordulója alkalmából a kutatóközpont feldolgozta Lehoczky Tivadar utolsó nagy munkáját, *Világháborúnk* című naplóját. Az I. világháborúról szóló napló különösen fontos értékkel bír: azontúl, hogy felvázolja az I. világháború több, mint egy évének eseményeit, a bennük foglalt információk a múlt belső átéléséről is tanúskodnak. A kétkötetes forráskiadványt **dr. Csatáry György**, az LTTK vezetője, valamint **Molnár Ferenc** és **Orbán Melinda**, a központ fiatal kutatói szerkesztették.

*A Kárpátaljai Megyei Magyar Drámai Színház 2017-ben színház-pedagógiai programot indított középiskolásoknak.

*Ötödik alkalommal szervezte meg az ikonfestő lelkigyakorlatát a Görökatolikus Ifjúsági Szervezet Karácsfalván.

Magyar könyvek széles választékával várja a könyvbarátokat az Ung (Ungvár, Vár u.2.), a Bereg (Beregszász, Ivan Frankó u. 19.), az Ugocsa (Nagyszőlős, Béke u. 36.) könyvesboltokban.

(Forrás: KMMI, MÉKK, Facebook, www.karpatalja.ma, www.karpatinfo.net, www.karpataljaturizmus.info, www.zakarpattya.net.ua)

Szerkeszti a szerkesztőbizottság:

Zubánics László (elnök), Dupka György, Szemere Judit, Lőrincz P. Gabriella, Fuchs Andrea.
Megjelenik: havonta két alkalommal.

Az elektronikus újság irodalmi, művészeti híreket, információkat tartalmaz.

A levelezési lista nyilvános, ahhoz bárki csatlakozhat

Archívum: http://kmmi.org.ua/books?menu_id=9&submenu_id=30&booktype_id=5